

Sekretarijat
Savjeta
za konkurentnost

*Projekat podržan od strane Evropske banke za obnovu i razvoj
u saradnji sa Vladom Ujedinjenog Kraljevstva

Godišnji izvještaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za 2021. godinu

Podgorica, decembar 2021. godine

European Bank
for Reconstruction and Development

British Embassy
Podgorica

UKaid
from the British people

SADRŽAJ

REZIME	4
UVOD I METODOLOGIJA	5
<i>Tabela 1. Odgovori na upitnik po ministarstvima</i>	<i>6</i>
ODGOVORI PRIVREDNIH UDRUŽENJA	6
<i>Tabela 2. Pregled odgovora privrednih udruženja</i>	<i>7</i>
ODGOVORI MINISTARSTAVA	7
<i>Tabela 3. Uključenost privrede u proces izrade zakona u svim fazama</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 4. Ukupan broj zakona po ministarstvima i uključenost privrede</i>	<i>8</i>
<i>Tabela 5. Uključenost privrede u proces izrade zakona po fazama</i>	<i>9</i>
<i>Tabela 6. Zakoni za koje privreda nije bila uključena u toku javne rasprave</i>	<i>9</i>
<i>Grafik 1. U kom stepenu su komentari privrede usvojeni prilikom izrade propisa (%)?</i>	<i>15</i>
<i>Grafik 2. Koliko je za rad na konkretnom propisu bilo korisno uključivanje privrede (%)?</i>	<i>16</i>
POREĐENJA ODGOVORA PRIVREDNIH UDRUŽENJA I MINISTARSTAVA I POREĐENJE SA PRETHODNIM IZVJEŠTAJIMA	16
<i>Grafici 3. Uključenost privatnog sektora u izradu zakona – poređenje (%)</i>	<i>17</i>
<i>Grafik 4. Prosječne ocjene za usvajanje komentara, adekvatnost uključivanja i benefita – poređenje</i>	<i>18</i>
PREGLED UKLJUČENOSTI PRIVREDE U IZRADU ZAKONA PO POGLAVLJIMA IZ PROCESA EU INTEGRACIJA	18
<i>Tabela 7. Uključenost privrede u izradu zakona, po poglavlju EU integracija</i>	<i>18</i>
ZAKLJUČCI I PREPORUKE	19
ANEKS 1. SPISAK ZAKONA KOJI SU BILI PREDMET ANALIZE	21
<i>Tabela 8. Spisak zakona</i>	<i>21</i>
ANEKS 2. UPITNICI	23
<i>Tabela 9. Upitnik za privredna udruženja</i>	<i>23</i>
<i>Tabela 10. Upitnik za ministarstva</i>	<i>24</i>

REZIME

U cilju unapređenja javno privatnog dijaloga u Crnoj Gori, blagovremenog uključivanja privatnog sektora u proces izrade zakonskih propisa, kao i mobilizacija zajedničkih kapaciteta i iskustava svih aktera u procesu donošenja zakona, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost je izradio **Godišnji izvještaj o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona za 2021. godinu**, a po zaključku Savjeta za konkurentnost¹. Izvještaj je pripremljen na osnovu prikupljenih podataka, to jest odgovora na upitnik koji je upućen privrednim udruženjima, članovima Savjeta za konkurentnost i ministarstvima.

Spisak zakona koji je predmet ovog izvještaja sadrži sve zakone koji su po Programu rada Vlade za 2021. godinu planirani za usvajanje u toku 2021. godine, uz dodatak zakona koji su bili predviđeni za 2020., a nisu do kraja 2020. godine usvojeni. Dodatno, spisak sadrži i razmatrane zakone na Vladi koji nisu bili u Planu rada ali su udruženja ili ministarstva izvijestila da su bili predmet rada ove godine. Odgovori privrednih udruženja i ministarstava su prikupljeni od 15. novembra do 3. decembra 2021., a odnose se na cijelu 2021. godinu.

Procenat uključenosti privrede u izradu zakona, iako veći u odnosu na prethodna 2 izvještaja, i u predmetnom periodu je bio nizak. Analizirajući **odgovore privrednih udruženja**, procenat uključenosti u proces izrade **98 zakona koji su bili predmet analize iznosi 31,6% (31 zakona)**. Za svrhu ove analize važno je napomenuti da ukoliko je bilo ko od privrednih udruženja bio uključen na bilo koji način u proces donošenja zakona, smatrano je da su privredna udruženja bila uključena. **Od ukupnog broja zakona, u 23,5% slučajeva privredna udruženja su bila uključena tokom početnih konsultacija, 20,4% u toku javne rasprave, dok je uključenost u rad radnih grupa bila svega 15,3%**. Na pitanje o uključenosti u rad na izradi RIA² obrasca, udruženja su navela da nisu bila uključena u izradu ni jednog RIA obrasca.

Na osnovu prikupljenih **odgovora ministarstava, od 98 zakona koji su bili predmet analize, u izradu 49,0% je bio uključen privatni sektor (48 zakona)**. Privatni sektor je bio uključen u fazi konsultacija u 24,5% slučajeva u odnosu na ukupan broj zakona (24 zakona). U toku javne rasprave, privreda je bila uključena u izradu 37 zakona ili 37,8% u odnosu na ukupan broj zakona. U radu radnih grupa privreda je učestvovala u 24,5% slučajeva (24 zakona). Od ukupnog broja zakona, privatni sektor je po odgovorima nadležnih institucija bio uključen u izradu RIA obrazaca u 11,2% slučajeva (11 zakona).

¹ Na osnovu zaključka sa pete sjednice Savjeta za konkurentnost, koja je održana 31. maja 2019. godine, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost je zadužen za izradu detaljnog izvještaja o uključenosti privatnog sektora u postupak izrade zakona za 2019. godinu. Na osnovu zaključka sa devete sjednice Savjeta za konkurentnost, koja je održana 09. decembra 2019. godine, Sekretarijat Savjeta za konkurentnost zadužen je za izradu ovih izvještaja na kvartalnom nivou. Taj zaključak je izmijenjen na 11. sjednici Savjeta 5. aprila 2021. godine kada je odlučeno da se izrađuju polugodišnji izvještaji, da bi na 12. sjednici Savjeta ponovo donešen zaključak da se izvještava kvartalno.

² „Regulation Impact Assessment“ – Analiza procjene uticaja propisa

Po odgovorima ministarstava, od ukupno 50 zakona u čijoj izradi privreda nije učestvovala, **u 38,0% slučajeva neuključenost je bila opravdana** - bilo da je privreda bila pozvana, a nije se odazvala, bilo da uključenost nije ni bila potrebna jer se radilo o manjim izmjenama i dopunama ili, konačno, za pojedine zakone javne rasprave nisu obavezne zbog prirode propisa. **U 62,0% (31 zakona) ministarstva, bez navedenih razloga, nisu uključili privredu u proces izrade zakona.**

Kada se **porede odgovori privrednih udruženja i ministarstava**, po pravilu, dolazi do razlike u procentu uključenosti privrede, što je slučaj i za ovo izvještavanje. Naime, ministarstva su odgovorila da je privreda bila uključena u izradu 49,0% zakona, dok privredna udruženja izvještavaju da su učestvovala u izradi 31,6% zakona. Razlika u odgovorima se može obrazložiti i da pored sedam privrednih udruženja koja su dala odgovore na upitnik, zakone su u ime privrede komentarisala i pojedinačna preduzeća i druga privredna ili strukovna udruženja.

UVOD I METODOLOGIJA

Sekretarijat Savjeta za konkurentnost je zadužen za izradu izvještaja o uključenosti privatnog sektora u proces izrade zakona. Cilj izvještaja je da ukaže u kojoj fazi i u kojoj mjeri je uključen privatni sektor, kao i da da informaciju o inicijativi privatnog sektora da bude uključen u proces izrade ili izmjene propisa. Takođe, jedan od ciljeva izrade ovog izvještaja je da se dobije informacija o tome da li je privatni sektor uključen u izradu RIA obrazaca.

Kako je spisak zakona koji se ocjenjuju u godišnjem izvještaju identičan onom koji je rađen za treći kvartal, ministarstvima i privredi³ nisu poslani upitnici na popunjavanje, kao što je to praksa kada se izrađuju kvartalni izvještaji, već su im poslani njihovi odgovori koji su prikupljeni za potrebe izrade prethodnog izvještaja i zatraženo je od njih da ih dopune. Odgovori na upitnik su predefinisani, sa mogućnošću davanja otvorenog komentara. Pitanja iz upitnika odnosila su se na sve zakone koji su planirani za usvajanje u toku 2021. godine, kao i na zakone koji su Programom rada Vlade za 2020. godinu bili predviđeni za usvajanje, a u toku 2020. nisu bili usvojeni. Dodatno, ministarstva i privredna udruženja su imala mogućnost da dodaju zakon, ukoliko se u ovom periodu radilo na njemu, a nije bio na spisku. Privrednim udruženjima su pored upitnika, **poslati i odgovori ministarstava** kako bi se prilikom popunjavanja odgovora eventualno podsjetili zakona na kojima su radili.

Na 13. sjednici Savjeta za konkurentnost donijet je sljedeći zaključak: „*Zadužuje se Sekretarijat Savjeta za konkurentnost da analizira uzroke zbog kojih dolazi do razlika u percepciji privrednih udruženja i ministarstava u pogledu uključenosti privrede u proces donošenja zakona. Na primjeru Ministarstva ekonomskog razvoja kao pilot institucije, testirati metodologiju i na osnovu zaključaka unaprijediti proces izvještavanja.*“

³ Privredna udruženja: Privredna komora Crne Gore, Unija poslodavaca Crne Gore, Montenegro biznis alijansa, Američka privredna komora, Savjet stranih investitora Crne Gore, Asocijacija poslovnih žena Crne Gore, Udruženje preduzetnica Crne Gore i Asocijacija menadžera Crne Gore. Za ovaj izvještaj nismo dobili odgovore od Udruženja preduzetnica Crne Gore

U skladu sa tim, Sekretarijat je 10. novembra 2021. godine organizovao radionicu za predstavnike svih direktorata Ministarstva ekonomskog razvoja, kome je prisustvovalo 14 predstavnika ovog ministarstva. SCC je predstavio metodologiju i način prikupljanja i analiziranja odgovora koje dobija od ministarstva i privrede. Pored toga, predstavnici SCC i MER-a zajedno su razmotrili excel dokument sa prethodnim odgovorima ovog ministarstva i dopunili ih ili/i dodatno razjasnili. Zaključci sastanka se odnose na par izmjena u načinu predstavljanja rezultata istraživanja, koje se primjenjuju počev od ovog izvještaja:

- Pored obračuna % uključenosti kao što je do sad rađeno (broj zakona u čijoj izradi je privreda bila uključena u odnosu na ukupan broj zakona na spisku) treba dodati i **novi indikator – % zakona za koje je ministarstvo dalo priliku privatnom sektoru da se uključi, a i pored toga, privreda to nije učinila.**
- Pitanje koje se odnosi na **uključenost privrede u RIA obrazac**, čije mjesto u upitniku se postavilo kao upitno na sastanku, i dalje će biti uključeno kroz upitnik jer je konsultovanje zainteresovanih strana prepoznato kao važno i kroz Savjet za konkurentnost ali i kroz Izvještaj o kvalitetu primjene RIA-e, koji sačinjava MFISS.
- Prilikom prikupljanja odgovora od privrede u narednim istraživanjima **privrednim udruženjima će biti poslati odgovori ministarstava** kako bi se prilikom popunjavanja odgovora eventualno podsjetili zakona na kojima su radili, što bi trebalo da doprinese da se **smanji jaz između % uključenosti koje dobijamo od privrede i ministarstava.**

Od ukupno 104 zakona koji su bili na spisku za ovaj izvještaj i koji zadovoljavaju kriterijum da po Programu rada Vlade treba da budu usvojeni u toku 2021. ili su trebali biti usvojeni do kraja 2020. a nisu, analizirano je 98 zakona.

Tabela 1. Odgovori na upitnik po ministarstvima

Ukupno zakona u uzorku	104
Ukupno dobijeno odgovora	84
Bez odgovora ministarstva (korišćeni su odgovori dobijeni u prethodnom istraživanju) ⁴	20
Isključeno iz analize jer rad na zakonu nije počeo	6
Ukupno analizirano zakona	98

ODGOVORI PRIVREDNIH UDRUŽENJA

Napomena: Za svrhu ove analize važno je napomenuti da ukoliko je bilo koje od privrednih udruženja bilo uključeno na bilo koji način u proces donošenja zakona, smatrano je da su u izradu određenog zakona privredna udruženja bila uključena. Slijedi tabelarni pregled odgovora privrednih udruženja na pitanja iz upitnika.

⁴ Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija; Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava i Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta nisu poslali odgovore

Tabela 2. Pregled odgovora privrednih udruženja

	Broj zakona	% u odnosu na ukupan broj zakona (98 zakona)
Uključeni u proces izrade zakona na bilo koji način	31	31,6
Uključeni u konsultacije u početnoj fazi izrade zakona	23	23,5
Uključeni u toku javne rasprave	20	10,4
Uključeni u okviru radne grupe	15	15,3
Uključeni u izradu RIA obrasca	0	0,0

Uključenost privrede u 2021. godini je bila 31,6%, od ukupno 98 zakona koji su analizirani, odnosno privreda je bila uključena u izradu 31 zakona. Od broja zakona u čijoj izradi su privredna udruženja bila uključena, privreda je dala konkretne komentare za 26 zakona, odnosno 83,9%. Za najveći broj komentara (51,5%) privreda nije dobila povratnu informaciju o tome da li je komentar usvojen.

Ukoliko se odgovori privrede rangiraju (komentari nisu usvojeni uopšte -1, djelimično su usvojeni -2, usvojeni su u većoj mjeri – 3, usvojeni su u potpunosti – 4⁵), dobija se srednja ocjena percepcije privrednih udruženja o usvajanju komentara koje su dali 1,3 (na skali od 1 do 4).

Analizirajući isključivo zakone u čijoj izradi su privredna udruženja bila uključena, postavljeno je i pitanje o tome da li su bili adekvatno uključeni u proces izrade zakona. Tako u 59,3% slučajeva privredna udruženja smatraju da su bila adekvatno uključena, a 37,0% da su bila djelimično uključena. Ukoliko se odgovori privrede rangiraju (nisu uopšte bili uključeni -1, nedovoljno uključeni -2, djelimično uključeni – 3, adekvatno uključeni – 4), dobija se srednja ocjena percepcije privrednih udruženja o kvalitetu njihove uključenosti 3,5 (na skali od 1 do 4).

ODGOVORI MINISTARSTAVA

Napomena: Za svrhu ove analize važno je napomenuti da ministarstva pod „privrednim udruženjima“ ili „privredom“ smatraju, pored sedam udruženja, koji su članovi Savjeta za konkurentnost, i sve druge subjekte kao što su individualne kompanija, strukovna udruženja itd.

Na osnovu odgovora ministarstava, privreda je u **49,0% slučajeva (48 zakona)** bila uključena u izradu zakona na neki od sljedećih načina: kroz konsultacije, u početnoj fazi izrade zakona, učešćem kroz javnu raspravu, učešćem u radu radne grupe ili učešćem u izradi RIA obrazaca. Pored toga, ministarstva su u dodatnih **5,1% slučajeva (5 zakona) dali mogućnost za uključivanje** (pozivom u nekoj od faza pripreme zakona), a privreda se nije odazvala. U 14,3% slučajeva ministarstva su izjavila da smatraju da privreda nije trebalo da bude uključena u proces izrade zakona jer javna rasprava nije bila obavezna, jer je zakon usvojen po ubrzanom proceduri ili se radilo o manjim izmjenama. **Slijedi tabelarni pregled odgovora ministarstava na pitanja iz upitnika.**

⁵ Bez odgovora - 0; bez povratne informacije - 0

Tabela 3. Uključenost privrede u proces izrade zakona u svim fazama

	Broj zakona	% u odnosu na ukupan broj zakona	% u odnosu na ukupan broj zakona u čijoj izradi privreda nije učestvovala
Privreda je bila uključena u proces izrade propisa na bilo koji način	48	49,0	
Mogućnost za uključivanje (ako je razlog neuključenosti za bilo koju fazu bio da je privreda bila pozvana, a nije se odazvala)	5	5,1	10,0
Privreda nije trebalo da bude uključena	14	14,3	28,0
Neuključenost bez navedenog razloga	31	31,6	62,0
Ukupno	98	100,0	100,0

Od ukupno 50 zakona u čijoj izradi privreda nije učestvovala, u **38,0% slučajeva neuključenost je bila opravdana** bilo da je privreda bila pozvana, a nije se odazvala, bilo da uključenost nije ni bila potrebna. **U 62,0% (31 zakona) ministarstva bez navedenih razloga nisu uključili privredu u procesa izrade zakona.**

Uključenost privrede u proces izrade zakona po ministarstvima prikazana je u sljedećoj tabeli. *Treba napomenuti da je broj zakona po ministarstvima mali, tako da se procenti koji su navedeni u tabeli moraju uzeti sa rezervom jer male izmjene u ukupnom broju analiziranih zakona značajno utiču na procenat uključenosti po ministarstvu.*

Tabela 4. Ukupan broj zakona po ministarstvima i uključenost privrede

	Ukupan br. zakona	% privreda je bila uključena	% mogućnost za uključenje	% nije bilo potrebno uključenje	% neuključenosti bez navedenog razloga
Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta	1	100,0	0,0	0,0	0,0
Ministarstvo unutrašnjih poslova	5	80,0	20,0	0,0	0,0
Ministarstvo zdravlja	1	0,0	100,0	0,0	0,0
Ministarstvo ekonomskog razvoja	24	58,3	12,5	12,5	16,7
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma	5	60,0	0,0	20,0	20,0
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja	22	54,5	0,0	22,7	22,7
Ministarstvo kapitalnih investicija	12	75,0	0,0	0,0	25,0
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede	8	37,5	0,0	25,0	37,5
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija	11	18,2	0,0	27,3	54,5
Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava	8	0,0	0,0	0,0	100,0

Ministarstvo vanjskih poslova	1	0,0	0,0	0,0	100,0
-------------------------------	---	-----	-----	-----	-------

U nastavku slijede procenti uključenosti privrede po fazama izrade zakona. Privreda je najviše bila uključena u fazi javne rasprave (%).

Tabela 5. Uključenost privrede u proces izrade zakona po fazama

	Broj zakona	% u odnosu na ukupan broj zakona (98 zakona)
Privreda je bila uključena u konsultacije u početnoj fazi izrade zakona	24	24,5
Privreda je bila uključena u toku javne rasprave	37	37,8
Privreda je bila uključena u okviru radnih grupa	24	24,5
Privreda je bila uključena u izradu RIA obrasca	11	11,2

U nastavku je tabela sa spiskom zakona za koje nije bilo javne rasprave, sa komentarima nadležnog ministarstva (ukoliko je dat komentar). *Napomena: Članom 52 Zakona o državnoj upravi, propisano je da je ministarstvo obavezno da u pripremi zakona i strategija, radi konsultovanja zainteresovane javnosti, sprovede postupak javne rasprave. Javna rasprava nije obavezna: 1) kad se zakonom, odnosno strategijom uređuju pitanja iz oblasti odbrane i bezbjednosti i godišnjeg budžeta; 2) u vanrednim, hitnim ili nepredvidljivim okolnostima; i 3) kod manjih izmjena zakona kojima se bitno drukčije ne uređuje neko pitanje. Kad ministarstvo u skladu sa stavom 2 ovog člana odluči da nije potrebno sprovesti postupak javne rasprave, dužan je da, uz predlog zakona ili strategije, navede razloge za to. Postupak i način sprovođenja javne rasprave iz stava 1 ovog člana utvrđuje Vlada.*

Tabela 6. Zakoni za koje privreda nije bila uključena u toku javne rasprave

Ministarstvo / zakon	Status izrade zakona	Komentar ministarstva
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o izmjenama i dopunama zakona o nevladinim organizacijama	Rad na Nacrtu	Budući da je priprema ovoga zakona u početnoj fazi, privreda još uvijek nije uključena u proces izrade, niti se može očekivati niko uključivanje, budući ista nije ciljna grupa na koje se odnosi ovaj propis, tj. na direktan način ovaj propis ne utiče na našu privredu u smislu njihovog poslovanja.
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o Vladi	Rad na Nacrtu	Budući da je priprema ovoga zakona u početnoj fazi, privreda još uvijek nije uključena.
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata	Predlog usvojen na Vladi	Budući da se ovaj zakon odnosi na manje izmjene rješenja kojim se bitno drugačije ne uređuju pitanja vezana za izradu i donošenje planskih dokumenata procijenjeno je, u skladu sa odredbama člana 52 stav 2 alineja 3 Zakona o državnoj upravi („Službeni list CG“, broj 78/18) da nije potrebno sprovesti postupak javne rasprave.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza	Rad na Nacrtu	Donošenje Zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza je u skladu sa Programom rada Vlade Crne Gore planirano za IV kvartal 2021. godine. U vezi predloženog zakonskog rješenja raspisan Javni poziv za konsultovanje zainteresovane javnosti, na koji se niko nije javio.

Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o izmjenama i dopunama zakona o informacionoj bezbjednosti	Zakon usvojen u Skupštini	Izmjene u Predlogu zakona o izmjenama zakona o informacionoj bezbjednosti su bile u manjem obimu (dva člana), iz razloga normativne usklađenosti sa Zakonom o tajnosti podataka u pogledu organizacione jedinice CIRT, pa nijesu obrazovane radne grupe i javne rasprava, iz kog razloga nije ni bio uključen privatni sektor.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj imovini	Rad na Nacrtu	Javna rasprava jos nije organizovana
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti	Rad na Nacrtu	Javna rasprava jos nije organizovana
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o maslinarstvu i maslinovom ulju	Nacrt spreman za Vladu	Javna rasprava organizovana je prilikom donošenja zakona, a s obzirom da se sada rade izmjene i dopune, koje su tehničke prirode, kao i u dijelu kaznenih odredbi, nije bilo potrebe za dodatnom javnom raspravom.
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o izmjenama i dopunama zakona o lokalnoj samoupravi	Rad na Nacrtu	Na osnovu člana 13 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija ("Službeni list CG", broj 41/18) Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, sačinilo je Izvještaj o obavljenom konsultovanju zainteresovane javnosti povodom pripreme Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o lokalnoj samoupravi.
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o izmjenama i dopunama zakona o Glavnom gradu	Rad na Nacrtu	Na osnovu člana 13 Uredbe o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija ("Službeni list CG", broj 41/18) Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija, sačinilo je Izvještaj o obavljenom konsultovanju zainteresovane javnosti povodom pripreme Nacrta zakona o izmjenama i dopuna Zakona o Glavnom gradu.
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o dopunama Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju	Nacrt spreman za Vladu	Obrazloženje u vezi odlaganja predlaganja Vladi CG Predloga zakona o dopunama zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju, dostavljeno GENERALNOM SEKRETARIJATU VLADE CG.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama Zakona o porezu na dodatu vrijednost	Zakon usvojen u Skupštini	Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dodatu vrijednost je pripremljen u skladu sa kratkoročnim mjerama Vlade Crne Gore koje su usvojene na sjednici Vlade krajem mjeseca januara 2021. godine. Poslali smo svoje sugestije u vezi sa smanjenjem PDV za ugostitelje, i oni su u određenoj mjeri usvojeni.
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o inspekcijском nadzoru	Rad na Nacrtu	Priprema Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o inspekcijском nadzoru Programom rada Vlade Crne Gore za 2019. godinu, planirana je bila za III kvartal. Zakon je 2020. godine upućen u skupštinsku proceduru, koji je zakon je nakon formiranja novog saziva Skupštine Crne Gore, vraćen Vladi Crne Gore radi dodatnog razmatranja, te je s tim u vezi Programom rada Vlade Crne Gore u 2021. godini, njegova priprema predviđena za IV kvartal. Podaci o uključenosti privrede u izradu ovoga propisa, koji su ostali nepromijenjeni, dostavljeni su kroz isti upitnik, tokom marta 2020. godine.
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i	Rad na Nacrtu	Pripremljen je Nacrt zakona o stambenoj podršci koji će biti dat na javnu raspravu.

urbanizma / Zakon o socijalnom stanovanju		
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon izmjenama i dopunama zakona o slobodnom pristupu informacijama	Rad na Nacrtu	Privreda nije bila uključena u proces izrade ovoga propisa, budući da isti nijesu ciljna grupa na koje se odnosi ovaj propis, tj. na direktan način ovaj propis ne utiče na našu privredu u smislu njihovog poslovanja.
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede / Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti dobrobiti životinja	Rad na Nacrtu	S obzirom da je toku izrada Nacrta zakona nakon završetka istog organizovaće se javna rasprava na koju će biti pozvani i predstavnici privrede.
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o računanju vremena	Rad na Nacrtu	U prethodnom periodu je izrađen Nacrt zakona u organizaciji tadašnjeg Ministarstva finansija ali obaveza nije realizovana u prethodnom periodu pa je shodno tome Ministarstvo ekonomskog razvoja kontaktiralo Ministarstvo finansija i socijalnog staranja uz podršku Kancelarije za evropske integracije.
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vinu	Nacrt spreman za Vladu	U pripremi Predloga Zakona o izmjeni Zakona o vinu nije sprovedena javna rasprava po postupku i na način propisan Uredbom o izboru predstavnika nevladinih organizacija u radna tijela organa državne uprave i sprovođenju javne rasprave u pripremi zakona i strategija („Službeni list CG“, br. 41/18). Javna rasprava nije sprovedena iz razloga što se ovom izmjenom drugačije ne uređuje nijedno sistemsko rješenje Zakona o vinu, niti bilo koje sistemsko rješenje vezano za inspeksijski nadzor, već se pravno-tehničkom intervencijom samo omogućava puna primjena ovlašćenja inspeksijskih službi, a što do ovih izmjena nije mogao biti slučaj zbog neusaglašenosti zakonskih rješenja. U prilog tome, da će ove izmjene dovesti do odgovarajućeg i primjenjivog rješenja najbolje govori to da nakon stupanja na snagu izmjena Zakona neće biti potrebno izvršiti bilo kakvo usklađivanje podzakonskih akata koji uređuju organizaciju i način rada državne uprave. Ministarstvo je na Predlog zakona, dobilo pozitivno mišljenje relevantnih institucija: Sekretarijata za zakonodavstvo, Ministarstva finansija i socijalnog staranja, Ministarstva javne uprave, digitalnog društva i medija i Kabineta predsjednika Vlade - Kancelarije za evropske integracije.,
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o izmjenama i dopunama o geološkim istraživanjima	Rad na Nacrtu	U toku je rad Radne grupe na izradi Nacrta Zakona.
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o proizvodnji, modernizaciji, obilježavanju i markiranju naoružanja i vojne opreme	Rad na Nacrtu	Zakon je u fazi nacrtu u tako da trenutno nije neophodno uključenje privrede.
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o mjerama sigurnosti prilikom istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju	Rad na Nacrtu	Zakon o mjerama sigurnosti prilikom istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju je zakon kojim se u potpunosti implementira Direktiva 2013/30/EU Evropskog parlamenta i savjeta od 12. juna 2013. godine o sigurnosti operacija sa naftom i gasom u podmorju i o izmjenama i dopunama Direktive 2004/35/EZ, a u cilju da se u najvećoj mogućoj mjeri smanji mogućnost nesreća vezanih za aktivnosti istraživanja i proizvodnje ugljovodonika u podmorju i ograničiti njihove posljedice, time poboljšati zaštitu mora i priobalnog područja od onečišćenja i uspostaviti minimalne

		uslove za sigurno istraživanje i proizvodnju ugljovodonika u podmorju Crne Gore.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Predlog zakona o izmjenama zakona o računovodstvu u javnom sektoru	Predlog usvojen na Vladi	Zakon o računovodstvu u javnom sektoru Skupština je usvojila 22. novembra 2019. godine i njegovom usvajanju prethodila je javna rasprava, u kojoj nije bilo komentara od strane privrede. Predlog zakona o izmjenama i dopunama zakona o računovodstvu u javnom sektoru je u skupštinskoj proceduri i za njega nije organizovana javna rasprava u skladu sa odredbama člana 52 stav 2 alineja 3 Zakona o državnoj upravi („Službeni list CG“, broj 78/18).
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona. Budući da se ovaj zakon odnosi na manje izmjene rješenja kojim se bitno drugačije ne uređuju pitanja vezana za izradu i donošenje planskih dokumenata procijenjeno je, u skladu sa odredbama člana 52 stav 2 alineja 3 Zakona o državnoj upravi („Službeni list CG“, broj 78/18) da nije potrebno sprovoditi postupak javne rasprave.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjeni Zakona o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona. Budući da se ovaj zakon odnosi na manje izmjene rješenja kojim se bitno drugačije ne uređuju pitanja vezana za izradu i donošenje planskih dokumenata procijenjeno je, u skladu sa odredbama člana 52 stav 2 alineja 3 Zakona o državnoj upravi („Službeni list CG“, broj 78/18) da nije potrebno sprovoditi postupak javne rasprave
Ministarstvo ekonomskog razvoja/Zakon o privrednim društvima	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona. Jer su izmjene donijete po skraćenom postupku.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o reprogramu poreskog potraživanja	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona. Navedeni Predlog zakona pripremljen je u saradnji sa Upravom prihoda i carina. Budući da se ovaj zakon odnosi na manje izmjene rješenja kojim se bitno drugačije ne uređuju pitanja vezana za izradu i donošenje planskih dokumenata procijenjeno je, u skladu sa odredbama člana 52 stav 2 alineja 3 Zakona o državnoj upravi („Službeni list CG“, broj 78/18) da nije potrebno sprovoditi postupak javne rasprave.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona porezu na dohodak fizičkih lica je pripreman u saradnji sa Upravom prihoda i carina. Prilikom pripreme Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica, shodno odredbama člana 52 stav 2 alineja 2 Zakona o državnoj upravi („Sl. list CG“, broj 78/18), nije sprovedena javna rasprava, imajući u vidu vanredne i hitne okolnosti. Naime, predložena zakonska rješenja će značajno doprinijeti poboljšanju statusa zaposlenih i jačanju poreske discipline u Crnoj Gori, te smatramo opravdanim da se u uslovima vanrednih okolnosti izazvanih pandemijom Covid-19 predlože zakonska rješenja bez održavanja javne rasprave.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona. Prilikom izrade Nacrta navedenog zakona, isti je bio upućen Savjetu za konkurentnost, Privrednoj komori Crne Gore, Uniji poslodavaca, Montenegro biznis alijansi i Američkoj privrednoj komori radi davanja primjedbi i sugestija. Budući da se ovaj zakon odnosi na manje izmjene rješenja kojim se bitno drugačije ne uređuju pitanja vezana za izradu i donošenje planskih dokumenata procijenjeno je, u skladu

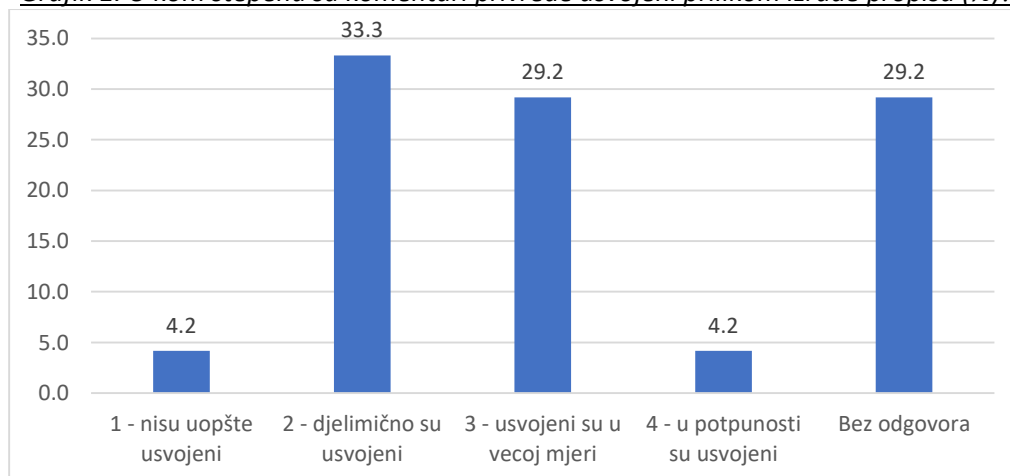
		sa odredbama člana 52 stav 2 alineja 3 Zakona o državnoj upravi („Službeni list CG“, broj 78/18) da nije potrebno sprovesti postupak javne rasprave.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o porezu na podizanje gotovog novca sa poslovnog računa	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona. Prilikom pripreme Predloga Zakona o porezu na podizanje gotovog novca sa poslovnog računa, shodno odredbama člana 52 stav 2 alineja 2 Zakona o državnoj upravi („Sl. list CG“, broj 78/18), nije sprovedena javna rasprava, imajući u vidu vanredne i hitne okolnosti. Naime, predložena zakonska rješenja će značajno doprinijeti borbi protiv sive ekonomije i povećanju budžetskih prihoda, a ista predstavljaju sastavni dio plana ekonomskih reformi pod nazivom „Evropa sad“, te smatramo opravdanim da se u uslovima vanrednih okolnosti izazvanih pandemijom Covid-19 predlože zakonska rješenja bez održavanja javne rasprave.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona. Prilikom pripreme predloženog zakona konsultovan je nadležni carinski organ u čijoj je nadležnosti kontrola obračunavanja i plaćanja akcizne dažbine. Prilikom pripreme Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama, shodno odredbama člana 52 stav 2 alineja 3 Zakona o državnoj upravi („Sl.list CG“, broj 78/18), nije sprovedena javna rasprava, imajući u vidu hitnost donošenja propisa koji je neodvojivi dio ekonomskog programa pod nazivom „Evropa sad“.
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona. Radi se o Predlogu zakona koji je od strane Skupštine Crne Gore u decembru 2020. godine arhiviran u skladu sa Pravilnikom o kancelarijskom poslovanju pa je bilo neophodno Predlog ovog zakona ponovo utvrditi od strane Vlade Crne Gore. Navedeni Predlog zakona je prvobitno bio predmet Javne rasprave tokom čijeg trajanja predstavnici privrede nijesu imali primjedbi, predloga ili sugestija. Javna rasprava nije bila obavezna obzirom da je sprovedena ranije za predlog zakona koji je arhiviran. Nova verzija zakona je istovjetna sa arhiviranom, nije bilo izmjena.
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o kontroli izvoza robe dvostruke namjene	Predlog usvojen na Vladi	Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona. Zakon je u skupštinskoj proceduri.
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije	Predlog usvojen na Vladi	Nije poslat javni poziv na javnu raspravu. Ovaj zakon je utvrđen na Vladi kroz hitnu proceduru te nije bilo Javne rasprave, a kako se radi o zakonu koji utvrđuje pravila zaštite konkurencije i kontrole državne pomoći nije u duhu zakona da učesnici na tržištu intervjenu u normi.
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu	Rad na Nacrtu	Nije poslat javni poziv na javnu raspravu. U toku je izrada nacрта zakona i još uvijek se nije došlo do faze javne rasprave.
Ministarstvo vanjskih poslova / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama	Rad na Nacrtu	Nije poslat javni poziv na javnu raspravu. U toku je izrada nacрта Zakona, dobijena su imena svih članova radne grupe i uskoro se počinje sa radom na budućem zakonskom rjesenju. Planirano je da Zakon bude donesen u prvom kvartalu 2022.godine, a prije toga će biti organizovana javna rasprava
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o potrošačkim kreditima	Rad na Nacrtu	Nije poslat javni poziv na javnu raspravu. Za izradu Nacrtu zakona obezbijeđena su sredstva kroz AIM II projekat. Uskoro će biti sprovedena procedura Javne rasprave o tekstu Nacrtu zakona
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o	Rad na Nacrtu	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu.

prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima		
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o nadzoru veleprodajnog tržišta električne energije i gasa	Predlog usvojen na Vladi	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu. Bila je organizovana javna rasprava o Nacrtu zakona o nadzoru nad veleprodajnim tržištem električne energije i prirodnog gasa. Međutim, za vrijeme trajanja javne rasprave nije dostavljena nijedna primjedba i sugestija.
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije	Nacrt spreman za Vladu	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu. Ministarstvo kapitalnih investicija je pripremio Nacrt zakona i održana je javna rasprava u periodu 10 - 30. septembar 2021. godine. Dobijeno je pozitivno mišljenje Sekretarijata za zakonodavstvo, Sekretarijata Energetske zajednice, kao i Ministarstva javne uprave i Ministarstva finansija i socijalnog staranja. Predlog zakona biće uskoro dostavljen Vladi, kako bi isti bio utvrđen u toku četvrtog kvartala ove godine.
Ministarstvo zdravlja / Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti za nedozvoljenu proizvodnju i promet opojnih droga i psihotropnih supstanci.	Rad na Nacrtu	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu. Nacrt ovog zakona, sa Tabelom usklađenosti poslat je Evropskoj komisiji, na mišljenje, 29. juna 2021. godine, sa odgovorima na njihove komentare.
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača	Predlog usvojen na Vladi	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu. Nacrt zakona je objavljen na portalu e-Uprave i na sajtu Ministarstva ekonomskog razvoja, rasprava je trajala 20 dana i tokom trajanja iste nijesmo imali primjedbi, predloga ili sugestija. Radna grupa za ovaj propis nije bila organizovana zbog toga što je Nacrt zakona pripremljen kroz AIM II projekat.
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentima	Predlog usvojen na Vladi	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu. Predlog zakona bio je predmet Javne rasprave tokom čijeg trajanja predstavnici privrede nijesu imali primjedbi, predloga i sugestija.
Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija	Rad na Nacrtu	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu. Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija je bio utvrđen na sjednici Vlade Crne Gore od 12. decembra 2019. godine. Skupština Crne Gore nije u međuvremenu sprovela svu zakonsku proceduru u cilju donošenja citiranog zakona. Novi saziv Skupštine Crne Gore arhivirao je sve akte, koji su bili u proceduri shodno Pravilniku o kancelarijskom poslovanju Skupštine Crne Gore, odnosno iste vratio Vladi Crne Gore na ponovno utvrđivanje. Napominjemo da se Predlog Zakona nalazi u Sekretarijatu za zakonodavstvo radi davaljanja mišljenja, a nakon čega će biti sprovedene sve dalje procedure u cilju utvrđivanja Predloga Zakona na Sjednici Vlade Crne Gore. Takođe želimo da napomenemo da u postupku sprovođenja javne rasprave privreda nije iskazala interesovanje, a ovo smatramo iz razloga što izmjenama i dopunama nije u bitno uticano na poslovanje privrednih društava koji se bave prevozom opasnih materija, već je izvršeno usklađivanje sa EU tekovinama, kao i nacionalnim propisima.
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom brendu	Predlog usvojen na Vladi	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu. Privreda se nije odazvala ni na poziv za konsultovanje zainteresovane javnosti, niti je dala svoje predloge/komentare tokom trajanja javne rasprave.

<p>Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registrima prebivališta i boravišta</p>	<p>Rad na Nacrtu</p>	<p>Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu. U okviru potrebe ažuriranja, odnosno uređenja registara, jeste i obavezno ažuriranje registra prebivališta, u cilju čega je u januaru tekuće godine formirana Radna grupa za izradu Prijedloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o registrima prebivališta i boravišta. Sa tim u vezi, osnovni zadatak navedene Radne grupe su izmjene i dopune Zakona o registrima prebivališta i boravišta, u cilju potrebe unaprijeđenja zakonodavnog i regulatornog okvira kontrole, dok je krajnji cilj samo uređenje registra prebivališta. Sačinjen je Nacrt izmjena i dopuna Zakona o registrima prebivališta i boravišta, koji je prošao Javnu raspravu u trajanju od 02. aprila do 11. maja tekuće godine. Sa tim u vezi, sačinjen je i Izvještaj sa Javne rasprave, prilikom čega su, shodno pristiglim komentarima i sugestijama od strane nevladinih organizacija, asocijacija, udruženja, pravnih i fizičkih lica, u Nacrt navedenih izmjena i dopuna u velikoj mjeri inkorporirane i dostavljene sugestije. Navedeni nacrt je shodno zahtjevu istih, prosljeđen i Skupštinskom odboru za sveobuhvatnu reformu izbornih zakona, u cilju razmatranja u okviru izbornih reformi, a s obzirom da se navedeni zakon može tretirati kao dio izbornog zakonodavstva. Takođe, ovo Ministarstva, organizovaće i okrugle stolove na temu Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o registrima prebivališta i boravišta. Takođe želimo da napomenemo da u postupku sprovođenja javne rasprave privreda nije iskazala interesovanje, a ovo smatramo iz razloga što izmjenama i dopunama nije u bitno uticano na poslovanje privrednih društava</p>
<p>Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u 2021. godini</p>	<p>Nacrt spreman za Vladu</p>	<p>Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu. Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova za 2021. godinu stavljen je na javnu raspravu 13.09.2021. godine do 3. oktobra, nakon čega je 13.10.2021. godine Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi postavljen na sajtu Ministarstva finansija i socijalnog staranja i portalu e-uprave. U periodu javne rasprave pristigli su komentari, predlozi i sugestije od 3 fizička lica, jedne političke partije, jedne grupe od 6 predstavnika NVO, Kancelarije UNICEF-a, Udruženja mladih sa hendikepom, jednog vijeća i Komesarijata Ujedinjenih nacija za izbjeglice.</p>

Ukoliko se posmatraju zakoni u čijoj izradi je privreda bila uključena, u 72,9% slučajeva (35 zakona) privreda je dala i konkretne komentare. Nadležne institucije smatraju da su u najvećem broju slučajeva (33,3%) komentari privrede djelimično usvojeni.

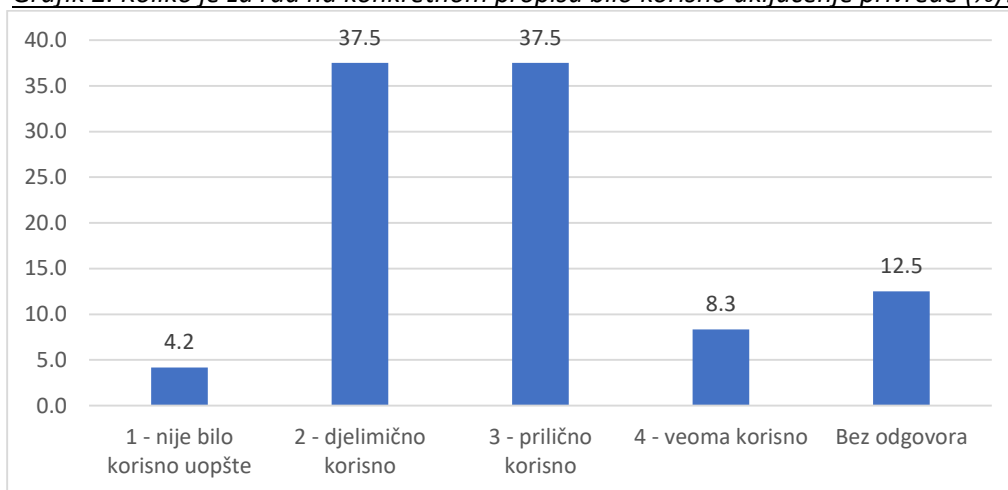
Grafik 1. U kom stepenu su komentari privrede usvojeni prilikom izrade propisa (%)?

Ukoliko se odgovori ministarstava rangiraju (komentari nisu usvojeni uopšte -1, djelimično su usvojeni -2, usvojeni su u većoj mjeri – 3, usvojeni su u potpunosti – 4), dobija se **srednja ocjena ministarstava o usvajanju komentara koje su dobili od privrede 1,8** (na skali od 1 do 4).

Kada se posmatraju isključivo zakoni za koje je privreda dala konkretne komentare, ministarstva ih smatraju prilično korisnim u 45,8% slučajeva.

Grafik 2. Koliko je za rad na konkretnom propisu bilo korisno uključenje privrede (%)?

Ukoliko se odgovori ministarstava rangiraju (nije bilo korisno uopšte -1, djelimično korisno -2, prilično korisno – 3, veoma korisno – 4), dobija se **srednja ocjena ministarstava o korisnosti komentara koje su dobili od privrede 2,3** (na skali od 1 do 4).

POREĐENJA ODGOVORA PRIVREDNIH UDRUŽENJA I MINISTARSTAVA I POREĐENJE SA PRETHODNIM IZVJEŠTAJIMA

Ukoliko se porede odgovori privrednih udruženja i ministarstava, dolazi se do razlike u procentu uključenosti privrede. *Kako je ranije pomenuto, odgovori privrednih udruženja odnose se isključivo na uključenost privrednih udruženja koja su članovi Savjeta za konkurentnost, dok kada ministarstva odgovaraju na pitanja o uključenosti privrede, privredom smatraju i druga udruženja i pojedina preduzeća.*

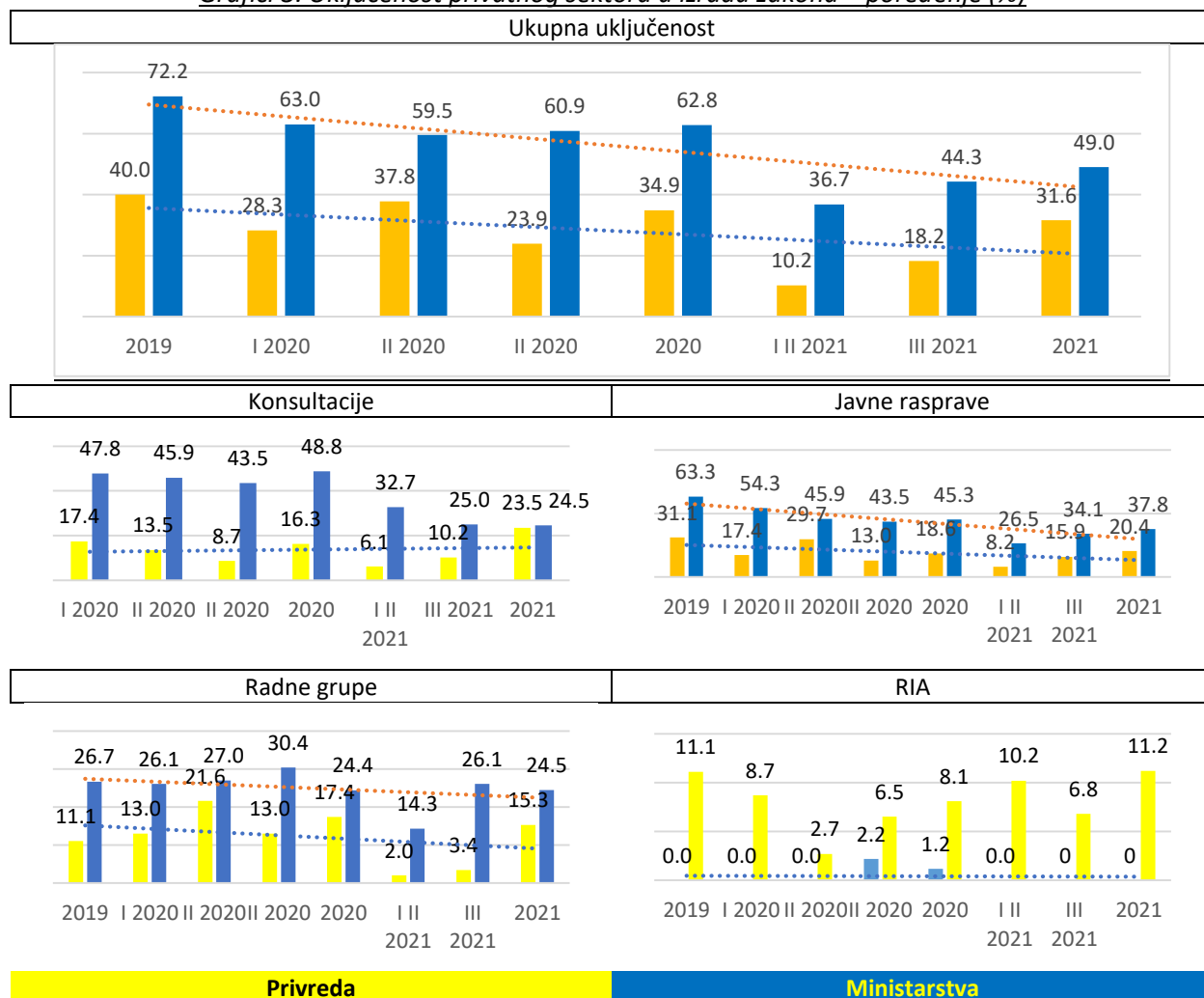
Grafici u nastavku prikazuju procentualnu uključenost privrede u proces izrade zakona u odnosu na ukupan broj zakona koji su bili predmet istraživanja i daju preglede odgovora privrede i ministarstava za svih osam do sada sprovedenih istraživanja.

Kada se posmatraju odgovori privrede, zapaža se rastući trend procenata ukupne uključenosti, uključenosti kroz konsultacije, kroz fazu javne rasprave i učešće u radnim grupama u odnosu na prethodna 2 istraživanja (za prva dva, odnosno tri kvartala 2021. godine). Uključenost kroz početne konsultacije je po odgovorima privrede do sada najveća i iznosi 23,5% i svega je za 1pp manja od uključenosti u fazi konsultacija po odgovorima ministarstva.

Odgovori ministarstva pokazuju da je procenat ukupne uključenosti i uključenosti kroz javnu raspravu veći u odnosu na prethodna 2 istraživanja.

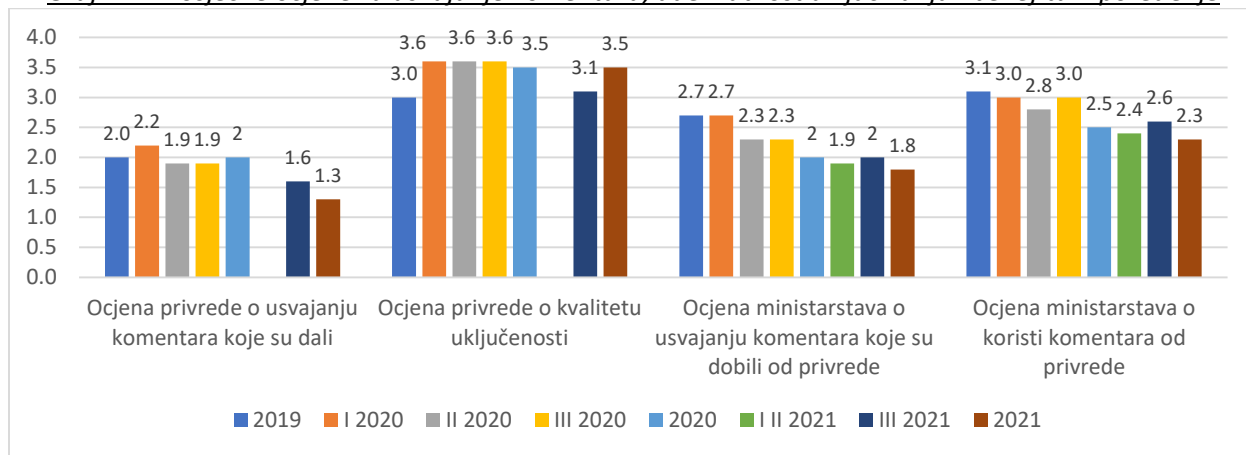
Počev od ovog istraživanja, mjeri se i % moguće uključenosti privrede, kao i % zakona za koji nije bila potrebna uključenost. Na bazi toga, dobijeno je da **od ukupno 50 zakona u čijoj izradi privreda nije učestvovala, u 38,0% slučajeva neuključenost je bila opravdana. U 62,0% ministarstva bez navedenih razloga nisu uključila privredu u proces izrade zakona.**

Grafici 3. Uključenost privatnog sektora u izradu zakona – poređenje (%)

Na sljedećem grafiku prikazane su prosječne ocjene usvajanja komentara, uključenosti u proces izrade zakona i korisnosti komentara ocijenjene od strane ministarstva i privrede. **Ocjena privrede o kvalitetu njihove uključenosti je na visokom nivou i viša je nego u prethodnom istraživanju, a na nivou je prethodnih iz 2019. i 2020. godine, dok je ocjena o usvajanju komentara koje je privreda dala najniža do sada i po odgovorima privrede i ministarstava.**

Grafik 4. Prosječne ocjene za usvajanje komentara, adekvatnost uključivanja i benefita – poređenje

PREGLED UKLJUČENOSTI PRIVREDE U IZRADU ZAKONA PO POGLAVLJIMA IZ PROCESA EU INTEGRACIJA

U nastavku je tabela koja daje pregled uključenosti privrede u proces izrade zakona po EU poglavljima. Napomena: Broj zakona po poglavljima mali, tako da se procenti navedeni u tabeli moraju uzeti sa rezervom jer male izmjene u ukupnom broju analiziranih zakona značajno utiču na procenat uključenosti po poglavlju.

Tabela 7. Uključenost privrede u izradu zakona, po poglavlju EU integracija

Br	Poglavlje EU integracija	Ukupno	Uključeno	%
2	Sloboda kretanja radnika	1	1	100.0
3	Pravo osnivanja preduzeća i sloboda pružanja usluga	1	1	100.0
4	Sloboda kretanja kapitala	3	3	100.0
20	Preduzetništvo i industrijska politika	1	1	100.0
21	Trans-evropske mreže	1	1	100.0
22	Regionalna politika i koordinacija strukturnih instrumenata	1	1	100.0
26	Obrazovanje i kultura	1	1	100.0
29	Carinska unija	1	1	100.0
14	Saobraćajna politika	6	5	83.3
1	Sloboda kretanja robe	6	4	66.7
13	Ribarstvo	3	2	66.7
19	Socijalna politika i zapošljavanje	5	3	60.0
6	Privredno parvo	2	1	50.0
9	Finansijske usluge	2	1	50.0
15	Energetika	4	2	50.0
27	Životna sredina	2	1	50.0

10	Informatičko društvo i mediji	7	3	42.9
16	Porezi	10	4	40.0
11	Poljoprivreda i ruralni razvoj	3	1	33.3
28	Zaštita potrošača i zdravlja	3	1	33.3
24	Pravda, sloboda i bezbjednost	4	1	25.0
23	Pravosuđe i temeljna prava	9	2	22.2
7	Pravo intelektualne svojine	2		0.0
12	Bezbednost hrane, veterinarska i fitosanitarna politika	1		0.0
18	Statistika	1		0.0
30	Ekonomski odnosi sa inostranstvom	3		0.0
31	Spoljna, bezbednosna i odbrambena politika	1		0.0

ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Imajući u vidu cilj ove vrste izvještaja, koji se prevashodno ogleda u namjeri da se javno-privatni dijalog unaprijedi i da se putem sinergije znanja i iskustava dođe do konkurentnijeg poslovnog ambijenta kroz definisanje legislative i bolje implementacije iste, slijede najvažniji zaključci i preporuke:

- Kada se posmatraju odgovori privrede, zapaža se rastući trend procenata ukupne uključenosti (31,6%), uključenosti kroz konsultacije (23,5%), kroz fazu javne rasprave (20,4%) i učešće u radnim grupama (15,3%), u odnosu na prethodna 2 istraživanja (sprovedena za prva dva, odnosno prva tri kvartala 2021. godine). Uključenost kroz početne konsultacije je po odgovorima privrede do sada najveća i iznosi 23,5% i svega je za 1pp manja od uključenosti u fazi konsultacija po odgovorima ministarstva.
- Odgovori ministarstva pokazuju da je procenat ukupne uključenosti (49,0%) i uključenosti kroz javnu raspravu (37,8%) veći u odnosu na prethodna 2 istraživanja.
- Počev od ovog istraživanja, mjeri se i % moguće uključenosti privrede, kao i % zakona za koji nije bila potrebna uključenost. Na bazi toga, dobijeno je da od ukupno 50 zakona u čijoj izradi privreda nije učestvovala, u 38,0% slučajeva neuključenost je bila opravdana. U 62,0% ministarstva bez navedenih razloga nisu uključila privredu u proces izrade zakona.
- Ocjena privrede o kvalitetu uključenosti je na visokom nivou i viša je nego u prethodnom istraživanju, a na nivou je prethodnih iz 2019. i 2020. godine, dok je ocjena o usvajanju komentara koje je privreda dala najniža do sada i po odgovorima privrede i ministarstava.
- Potrebno je intenzivirati uključenost privrede u izradu RIA obrazaca obzirom da je uključenost u proces izrade RIA obrazaca kontinuirano na izrazito niskom nivou i takav trend je prisutan od početka izrade izvještaja (privreda nije, po odgovorima privrednih udruženja, bila uključena u izradu ni jednog RIA obrasca).

- Sličan zaključak o potrebi uključenja privrede u proces izrade RIA je donijet je i na šestoj sjednici Savjeta za konkurentnost, koja je održana 31. maja 2019. godine i glasi: „Zadužuju se ministarstva da u početnim fazama izrade nacrtu zakona i podzakonskih akata, kao i prilikom izrade RIA obrazaca, uključe zainteresovane predstavnike privrednih udruženja.“
- U Izvještaju o kvalitetu primjene RIA za 2019. godinu, iz marta 2020. godine, koji je pripremila Ministarstvo finansija, jedan od zaključaka glasi: „Zadužuju se sva ministarstva da prilikom izrade RIA analize intenzivnije uključuju predstavnike privatnog sektora.“
- U Izvještaju o kvalitetu primjene RIA za 2020. godinu, iz marta 2021. godine navodi se: „Kako su konsultacije sa glavnim zainteresovanim stranama i pogođenim grupama presudne za uspjeh u razradi javnih politika, njihovo dalje jačanje i unapređenje treba ostati u vrhu prioriteta prilikom sprovođenja obuka državnih službenika. Fokus je potrebno staviti na konsultacijama kao procesu, a ne trenutku ili periodu u pripremi regulative koji se veže za javnu raspravu. Pored javnih rasprava, neophodno je obrazložiti i sastave eventualnih radnih grupa koje su oformljene u cilju pripreme regulative, kao i ostale procese rada.“. „Poređenjem 2019. i 2020. godine bilježi se lošija ocjena u sljedećim oblastima/koracima RIA-e: o Konsultacije zainteresovanih strana o Monitoring i evaluacija“.

Na kraju, izvještaj predstavlja dobru osnovu za dalje praćenje ovog procesa, uz mogućnost izvještavanja o trendu unapređenja privatno-javnog dijaloga u narednom periodu. Sekretarijat Savjeta će nastaviti da priprema izvještaje u skladu sa Programom rada Savjeta za konkurentnost.

ANEKS 1. SPISAK ZAKONA KOJI SU BILI PREDMET ANALIZE

Tabela 8. Spisak zakona

Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o planiranju prostora i izgradnji objekata
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma / Zakon o komunalnim djelatnostima
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma / Zakon o socijalnom stanovanju
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma / Zakon o upravljanju otpadom
Ministarstvo ekologije, prostornog planiranja i urbanizma / Zakon o vodnim uslugama
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o autorskom i srodnim pravima
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskim komunikacijama
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnom brendu
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o patentima
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o stečaju
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti potrošača
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o kontroli izvoza robe dvostruke namjene
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o korišćenju fizičke infrastrukture za postavljanje elektronskih komunikacionih mreža velikih brzina
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o mirnom rješavanju radnih sporova
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o nadzoru proizvoda na tržištu
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju lica sa invaliditetom
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o proizvodnji, modernizaciji, obilježavanju i markiranju naoružanja i vojne opreme
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o računanju vremena
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o Registru nameta
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o standardizaciji
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o tehničkim zahtjevima za proizvode i ocjenjivanju usaglašenosti
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o turizmu i ugostiteljstvu
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o volontiranju
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o zaštiti zaposlenih građana Crne Gore koji se upućuju na rad u inostranstvo
Ministarstvo ekonomskog razvoja/Zakon o privrednim društvima
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o regionalnom razvoju
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti konkurencije
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Carinski zakon
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o igrama na sreću i nagradnim igrama
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjena i dopunama Zakona o obaveznom osiguranju u saobraćaju
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj imovini
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o državnom premjeru i katastru nepokretnosti
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o osiguranju
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dobit pravnih lica

Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama Zakona o porezu na dodatu vrijednost
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o međubankarskim naknadama i posebnim pravilima poslovanja u vezi sa platnim karticama
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u 2021. Godini
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o uporedivosti naknada povezanih sa računom za plaćanje potrošača, prebacivanju računa za plaćanje potrošača i računu za plaćanje sa osnovnim uslugama
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o potrošačkim kreditima
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon izmjenama i dopunama zakona o slobodnom pristupu informacijama
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o audio-vizuelnim medijskim uslugama
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o inspekcijском nadzoru
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona nacionalnom javnom emiteru Radio i televizija Crne Gore
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o elektronskom dokumentu
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o izmjenama i dopunama zakona o Glavnom gradu
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o izmjenama i dopunama zakona o informacionoj bezbjednosti
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o izmjenama i dopunama zakona o lokalnoj samoupravi
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o medijima
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o izmjenama i dopunama zakona o nevladinim organizacijama
Ministarstvo javne uprave, digitalnog društva i medija / Zakon o Vladi
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o mjerama sigurnosti prilikom istraživanja i proizvodnje ugljovodnika u podmorju
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o nadzoru veleprodajnog tržišta električne energije i gasa
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o prekograničnim energetskim infrastrukturnim projektima
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o dopunama Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o snabdijevanju naftnim derivatima u slučaju poremećaja u snabdijevanju
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o unutrašnjoj plovidbi
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o zaštiti mora od zagadjivanja sa pomorskih objekata
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o željeznici
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o izmjenama i dopunama o geološkim istraživanjima
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o lukama
Ministarstvo kapitalnih investicija / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o rudarstvu
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o maslinarstvu i maslinovom ulju
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o vinu
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede / Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zaštiti dobrobiti životinja
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede / Zakon o jakim alkoholnim pićima
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede / Zakon o morskom ribarstvu i marikulturi
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede / Zakon o strukturnim mjerama i državnoj pomoći u ribarstvu i akvakulturi
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede / Zakon o uređenju tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o poljoprivredi i ruralnom razvoju
Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o pravosudnoj saradnji u krivičnim stvarima sa državama članicama EU
Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava / Zakon o izmjenama i dopunama Krivičnog zakonika Crne Gore
Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o izvršenju i obezbjeđenju
Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku
Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava / Zakon o izmjenama i dopunama Zakonika o krivičnom postupku
Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava / Zakon o izmjenama i dopuni Zakona o zabrani diskriminacije
Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava / Zakon o lobiranju
Ministarstvo pravde, ljudskih i manjinskih prava / Zakon o porijeklu imovine
Ministarstvo prosvjete, nauke, kulture i sporta / Zakon o visokom obrazovanju
Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o eksplozivnim materijama
Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o prevozu opasnih materija
Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o registrima prebivališta i boravišta
Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o sprječavanju pranja novca i finansiranja terorizma
Ministarstvo unutrašnjih poslova / Zakon o zaštiti podataka o ličnosti
Ministarstvo vanjskih poslova / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o međunarodnim restriktivnim mjerama
Ministarstvo zdravlja / Zakon o kontroli proizvodnje i prometa supstanci koje se mogu upotrijebiti za nedozvoljenu proizvodnju i promet opojnih droga i psihotropnih supstanci.
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje
Ministarstvo ekonomskog razvoja / Zakon o osnivanju kreditno garantnog fonda
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjeni Zakona o objedinjenoj registraciji i sistemu izvještavanja o obračunu i naplati poreza i doprinosa
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o reprogramu poreskog potraživanja
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak fizičkih lica
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o akcizama
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o porezu na podizanje gotovog novca sa poslovnog računa
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Predlog zakona o izmjenama zakona o računovodstvu u javnom sektoru
Ministarstvo finansija i socijalnog staranja / Zakon o računovodstvu

ANEKS 2. UPITNICI

Tabela 9. Upitnik za privredna udruženja

Pitanja	Mogući odgovori
Da li ste bili uključeni u proces izrade zakona na bilo koji način (javna rasprava, radna grupa, izrada RIA obrazaca, javne konsultacije, učešće kroz odbore ili posebna tijela)?	Da Ne
Da li ste bili uključeni tokom procesa konsultacija, u početnoj fazi izrade zakona?	Da Ne
Da li ste bili uključeni u javnu raspravu?	Da Ne

Da li ste bili uključeni u okviru radne grupe?	Da Ne
Da li ste bili uključeni u izradu RIA obrasca?	Da Ne
Ukoliko ste bili uključeni, da li ste dali konkretne komentare?	Da Ne
Po vašoj procjeni u kom stepenu su vaši komentari usvojeni prilikom izrade zakona?	1 - nisu usvojeni uopšte 2 - djelimično su usvojeni 3 - usvojeni su u većoj mjeri 4 - u potpunosti su usvojeni 999 - nemamo povratnu informaciju
Da li smatrate da ste u radu na ovom zakonu bili adekvatno uključeni?	1 - nismo uopšte bili uključeni 2 - bili smo nedovoljno uključeni 3 - bili smo djelimično uključeni 4 - bili smo dovoljno / adekvatno uključeni
Komentar	Otvoreni komentar

Tabela 10. Upitnik za ministarstva

Pitanja	Mogući odgovori
Status izrade zakona	Nije otpočet rad na zakonu, Rad na nacrtu Nacrt spreman za Vladu Usvojen na Vladi Usvojen na Skupštini
Poglavlje EU integracija	Ministarstva upisuju broj poglavlja EU
Planirani datum usvajanja na Vladi	I 2021, II 2021, III 2021, IV 2021
Da li je privreda bila uključena u proces izrade zakona na bilo koji način?	Da Ne
Ukoliko je privreda bila uključena, ko je bio uključen na strani privrede?	Privredna udruženja Pojedinačne kompanije Strukovna udruženja Više gore navedenih
Da li je privreda bila uključena u konsultacije u početnoj fazi izrade zakona?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u fazi konsultacija, koji je razlog?	Privreda je bila informisana, ali nisu iskazali interesovanje Nismo poslali poziv predstavnicima privrede Nismo organizovali konsultacije
Da li je privreda bila uključena u toku javne rasprave?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u toku javne rasprave, koji je razlog?	Privatni sektor se nije odazvao pozivu na javnu raspravu Nije poslat javni poziv na javnu raspravu Javna rasprava nije obavezna za ovu vrstu zakona
Da li je privreda bila uključena u okviru Radne grupe?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u okviru Radne grupe, koji je razlog?	Privreda je bila informisana, ali nisu iskazali interesovanje Nismo poslali poziv predstavnicima privrede Nismo organizovali radnu grupu
Da li je privreda bila uključena u izradu RIA obrasca?	Da Ne
Ukoliko privreda nije bila uključena u izradi RIA obrasca, koji je razlog?	Privreda je bila informisana, ali nisu iskazali interesovanje Nismo poslali poziv predstavnicima privrede Nije radjen RIA

Ukoliko je privreda bila uključena u toku izrade zakona, na bilo koji način, da li su dali konkretne komentare?	Da Ne
Po vašoj procjeni u kom stepenu su komentari privrede usvojeni prilikom izrade zakona?	1 - nisu usvojeni uopšte 2 - djelimično su usvojeni 3 - usvojeni su u većoj mjeri 4 - u potpunosti su usvojeni
Koliko je za rad na konkretnom zakonu bilo korisno uključanje privrede?	1 - nije bilo korisno uopšte 2 - djelimično korisno 3 - prilično korisno 4 - veoma korisno
Komentar	Otvoreni komentar

**Sekretarijat
Savjeta
za konkurentnost**

* Projekat podržan od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u saradnji sa Vladom Ujedinjenog Kraljevstva: Unapređenje javno – privatnog dijaloga

Kontakt:

Sekretarijat Savjeta za konkurentnost

Rimski trg broj 46, Podgorica

tel: 020482351; 020482341

e-mail: scc@scc.org.me

**Sekretarijat
Savjeta
za konkurentnost**

* Projekat podržan od strane Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u saradnji sa Vladom Ujedinjenog Kraljevstva: Unapređenje javno – privatnog dijaloga

[Facebook](#) | [Twitter](#) | [LinkedIn](#)